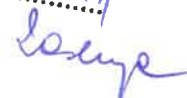

dr hab. inż. Małgorzata Rutkowska, prof. uczelni
Kierownik Katedry Organizacji i Zarządzania
Wydział Zarządzania
Politechnika Wroclawska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław; Polska
e-mail: malgorzata.rutkowska@pwr.edu.pl
tel.: +48 71 3204018
<https://koiz.pwr.edu.pl/>

Wydział Zarządzania P.Cz.
Sekretariat

Wpł. dn. 24.11.2021

**Recenzja dysertacji doktorskiej mgr Justyny Imiołczyk pt.
„Zarządzanie gminami miejskimi a problemy zrównoważonego rozwoju”,
przygotowanej pod opieką dr hab. inż. Anny Brzozowskiej, prof. PCz
z Wydziału Zarządzania oraz dr Justyny Łukomskiej-Szarek (promotor
pomocniczy) z Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej**

1. Podstawa prawna opracowania recenzji

Podstawą przygotowania recenzji jest pismo dr hab. Agaty Mesjasz-Lech, prof. PCz Przewodniczącej Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości z dnia 20.10.2021 z informacją o powołaniu mnie na recenzenta w/w rozprawy oraz przysłany wraz z nim egzemplarz pracy.

Punktem odniesienia w opracowaniu recenzji jest art. 13. (ust. 1, 2) Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 z 2003 r., poz. 956, z późn. zm.).

2. Ocena problematyki podjętej w pracy

W ostatnich kilkudziesięciu latach miały miejsce liczne przemiany w sektorze publicznym, które przyczyniły się do zmiany sposobu zarządzania nim.

W pracy podjęto bardzo istotny dla polskiej gospodarki narodowej problem zarządzania gminami miejskimi w świetle realizacji zasady zrównoważonego rozwoju samorządu terytorialnego.

Za podjęcie tak istotnego tematu promotorowi i doktorantowi należą się wyrazy uznania tym bardziej, że w literaturze krajowej nie ma na ten temat wartościowych publikacji opartych o badania własne. Autorka pracy podjęła próbę zbadania sposobu wdrażania zrównoważonego rozwoju w gminach miejskich. Podjęty przez Doktorantkę cel świadczy z jednej strony o umiejętności wyszukiwania interesujących obszarów badawczych oraz podejmowanych prób rozwiązania istotnych i aktualnych problemów badawczych, z drugiej.

3. Ocena merytoryczna zawartości recenzowanej rozprawy

Temat, zakres i problem badawczy podjęty w rozprawie

Jednym z najbardziej fundamentalnych elementów każdej pracy naukowej jest umiejętność dokonania wyboru właściwego problemu badawczego. Istotne jest, aby umożliwił on wypełnienie luki badawczej i wniesienie autorskiego wkładu w danej dyscyplinie naukowej. Doktorantka w swojej rozprawie doktorskiej właściwie uzasadniła dokonany przez siebie wybór (ss. 5-7). Treść rozprawy doktorskiej, zakres merytoryczny przeprowadzonych analiz oraz badań harmonizują z jej tytułem.

Cel główny, cele szczegółowe, hipoteza główna, hipotezy szczegółowe dysertacji

W swojej dysertacji Autorka sformułowała następujący cel główny pracy: „opracowanie modelu zarządzania gminami miejskimi w warunkach zrównoważonego rozwoju” (s.7). Ocenic należy, że cel sformułowany w sposób właściwy. Celowi głównemu przyporządkowano następujące cele szczegółowe:

1. „Usystematyzowanie dotychczasowego dorobku naukowego z zakresu problematyki i zarządzania publicznego” (cel C1 - s. 7).
2. „Rozpoznanie zasad zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu gminami miejskimi” (cel C2 - s. 7).
3. „Zidentyfikowanie instrumentów zarządzania publicznego determinujących funkcjonowanie gmin w aspekcie zrównoważonego rozwoju” (cel C3 - s. 7).
4. „Identyfikacja specyficznych uwarunkowań gmin przekładających się na ich zrównoważony rozwój” (cel C4 - s. 7).
5. „Identyfikacja stymulant i destymulant zrównoważonego rozwoju gmin miejskich” (cel C5 - s. 7).
6. „Zidentyfikowanie wskaźników zrównoważonego rozwoju gmin miejskich” (cel C6 - s. 7).

Cele te sformułowane właściwie, są one spójne z metodami badawczymi wykorzystanymi w przytoczonej rozprawie doktorskiej.

W niniejszej dysertacji za hipotezę główną przyjęto, że „implementacja zasad zrównoważonego rozwoju w gminach miejskich zależy od kierunku zarządzania przyjętego przez władze samorządowe”. Do tak przyjętej hipotezie głównej przypisano cztery hipotezy szczegółowe (s. 8), które zostały rozszerzone przez doktorantkę podczas prowadzonych badań o kolejne siedem (ss. 227-228). Były one niezmiernie ważne podczas formułowania wyników przeprowadzonego badania, a także pozwoliły na weryfikację opracowanego modelu zarządzania gminami miejskimi w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Metody badawcze oraz źródła informacji wykorzystywane w dysertacji doktorskiej

Autorka niniejszej rozprawy doktorskiej wykorzystwała adekwatne metody badań, posługuje się prawidłowo dobranymi pozycjami literaturowymi. W swojej dysertacji wykorzystwała:

1. Analizę literatury przedmiotu (krajową i zagraniczną) dotyczącą problematyki zarządzania publicznego, zrównoważonego rozwoju, jednostek samorządu terytorialnego.
2. Badania ankietowe.
3. Metody analizy strategicznej SWOT/TOWS
4. Metody statystyczne i ekonometryczne

W sposób jednoznacznie pozytywny należy ocenić zastosowane w dysertacji narzędzia i metody badawcze oraz sposób i zakres formułowanych, na ich podstawie, wniosków.

Struktura dysertacji

Przesłana do recenzji rozprawa doktorska mgr Justyny Imiołczyk zawiera 276 ponumerowanych stron, w tym: 247 stron tekstu podstawowego, 16 stron bibliografii, 4 strony spisu tabel oraz 2 strony spisu rysunków. Dołączono też 1 załącznik: 1) kwestionariusz ankiety (5 stron) oraz streszczenie w j. angielskim (2 strony). Układ rozprawy jest poprawny, wartościowy i uzasadniony.

Tekst główny pracy podzielono na pięć rozdziałów, z których pierwsze trzy stanowią część teoretyczną pracy, a dwa kolejne tworzą część empiryczną dysertacji.

W pierwszym rozdziale mgr Justyna Imiołczyk dokonała bardzo rzetelnej, pogłębionej analizy literatury przedmiotu na temat zarządzania publicznego, modeli i instrumentów zarządzania publicznego wykorzystywanych w gminach miejskich. Na s. 35 Doktorantka napisała, że: „W ostatnich latach wykształciły się dwa główne paradygmaty odnoszące się do administrowania publicznego, na których opiera się działanie sektora publicznego. Jest to administracja weberowska i Nowe Zarządzanie Publiczne”. Autorka podkreśliła, że obie te koncepcje przenikają się, by następnie - w oparciu o założenia koncepcji nowego zarządzania publicznego - przeanalizować model współzarządzania publicznego (Public Governance). Wskazała również, że instrumenty zarządzania publicznego stają się powszechną praktyką w gminach miejskich.

W podobny sposób dokonano analizy literatury na temat koncepcji zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu publicznym. W tabeli 9 (s. 65) Doktorantka przedstawiła przegląd wybranych definicji zrównoważonego rozwoju, a następnie Autorka przedstawiła własną definicję zrównoważonego rozwoju (s. 78): „...zrównoważony rozwój to wszelkie działania mające na celu wprowadzenie pozytywnych zmian w danym obszarze, uwzględniające aspekt środowiskowy, ekonomiczny i społeczny oraz równowagę pomiędzy nimi”. Należałoby się zastanowić, czy rzeczywiście jest to definicja autorska. W literaturze przedmiotu, wśród wielu definicji tego pojęcia, zakłada się bowiem współzależność i równoważność tych trzech dziedzin rzeczywistości (por. definicje zaprezentowane przez takich autorów tego pojęcia, jak np. H. Rogall – definicję tą Doktorantka wskazuje na s. 98, R. K. Stappen). Raczej lepsze

byłoby stwierdzenie, że jest to podkreślenie zasadności definicji klasycznej. W dalszej części tego rozdziału Doktorantka wskazała, że w strategię zrównoważonego rozwoju wpisuje się model społecznej odpowiedzialności biznesu, a co za tym wzrasta odpowiedzialność administracji państwowej, w tym jednostek samorządu terytorialnego, za długofalowy rozwój uwzględniający w równym stopniu aspekt społeczny, ekonomiczny i ekologiczny.

W rozdziale trzecim dysertacji Autorka przeanalizowała czynniki wpływające na zrównoważony rozwój w zarządzaniu gminą miejską, wskazała na problemy związane z implementacją modeli zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu gminą. Na szczególną uwagę zasługuje dokonany przez Doktorantkę przegląd modeli zarządzania (Modele: Lokalna Agenda 21, Przyrodniczy, Społeczny, Ekonomiczny oraz Przyrodniczo-Społeczny) zrównoważonym rozwojem w gminach miejskich ze wskazaniem na występujące w nich bariery związane wdrożeniem tych modeli w jednostkach samorządu terytorialnego. Autorka zidentyfikowała instrumenty zarządzania publicznego determinujące funkcjonowanie gmin w aspekcie zrównoważonego rozwoju. Rozdział ten jednak został napisany chaotycznie, z licznymi błędami, a co za tym wymaga znacznej korekty językowej i redakcyjnej.

Pani Justyna Imiołczyk, w kolejnym rozdziale, przedstawiła metodykę, a nie metodologię (jak napisała) prowadzonych badań empirycznych. Na s. 135 sama wskazuje, że metodologia jest rozumiana „...jako nauka o procedurach badawczych (ujęcie pragmatyczne) lub...nauka o elementach systemów nauk (ujęcie apragmatyczne)”. Przyjmuję zatem, że błąd ten jest wynikiem ususu. W tej części dysertacji Autorka wskazała obiekt badawczy, tj. gminy miejskie województwa małopolskiego, z uwzględnieniem specyfiki badanego regionu, wskazała czynniki stymulujące, jak też ograniczające zrównoważony rozwój badanego regionu. Co więcej, Doktorantka zidentyfikowała i skwantyfikowała wskaźniki zrównoważonego rozwoju gmin miejskich, a także dokonała analizy statystycznej w celu porównania poszczególnych aspektów zrównoważonego rozwoju w badanych jednostkach samorządowych.

Identyfikacja luki badawczej stworzyła możliwości zaprojektowania i przeprowadzenia własnych badań empirycznych. Założenia, przebieg i wyniki własnych badań empirycznych stały się przedmiotem rozdziału piątego. Doktorantka wykazała, że badane gminy powinny przyjąć strategię agresywną, na podstawie przeprowadzonych badań wskazała, że zaproponowany przez nią model musi być skorelowany z otoczeniem zarówno otoczenie zewnętrzne, jak wewnętrzne. Za szczególnie cenne uznać należy stworzenie, przez Autorkę dysertacji, autorskiej koncepcji modelu zarządzania gminami miejskimi województwa małopolskiego w aspekcie zrównoważonego rozwoju.

Podsumowując stwierdzam, że pomimo pewnych uwag recenzenta, praca jest spójna z jej celami, kolejne rozdziały tworzą logiczną całość. W sprawny i przejrzysty sposób przedstawiono przeprowadzony proces badawczy, jak również wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Przyjęta struktura pracy zasługuje na pozytywną ocenę.

Strona formalna pracy

Język niniejszej dysertacji doktorskiej jest zrozumiały, skład tekstu, elementy graficzne są na odpowiednim poziomie. W rozprawie pojawia się jednak wiele mankamentów językowych oraz redakcyjnych, zwłaszcza liczne są błędy związane z interpunkcją (szczególnie niepoprawne jest używanie przecinków przed wyrazami: *jako*, *bowiem*, np. ss. 6, 9, 13, 15, 16,

17, 22, 59, 61, 62, 63, 68, 69, 71-75, 79, 86, 103-109, 113, 115-125, 127-133, 135, 139, 155, 156, 158, 163, 167, 169, 205, 206 itd.); również w p. 5.3 przecinek jest zbędny (zasady przestankowania mówią o niestawianiu *przecinka* przed spójnikiem „a” w konstrukcji: *między* X a Y). W pracy zauważono także stosowanie pleonazmów i tautologii (s. 63 - *okres czasu*; ss. 72, 97, 128, 130, 154, 164, 167, 204 - *a co za tym idzie*; ss. 16, 98, 105, 106, 107, 109, 124, 126, 128, 129, 130, 132, 159, 167 - *niemniej jednak*; ss. 111, 114, 115, 122, 128, 167 - *jeżeli chodzi*), błędy literowe (s. 38, 68, 92, 106, 116, 121, 122, 124, 131, 157, 167, 170, 205). W pracy pojawiają się kolokwializmy, np. „borykać się” – s. 21, 117. Często też niepoprawny jest szyk i budowa zdań. Nie należy personifikować rzeczy, to Autorka przedstawia na rysunku, czy w tabeli (s. 28, 32, 100, 105, 112, 127, 176, 181, 205, 206), a nie odwrotnie. Tabel, które zmieszczą się na jednej stronie nie należy dzielić (np. tabele 3, 4, 9, 10, 14, 18, 19, 23, 24, 52, 62). Rysunek 8 (s. 69) powinien być zaprezentowany po tekście (s. 70), w którym jest powołanie na tenże rysunek, podobnie tabela 28 powinna być umieszczona po wskazaniu na nią w tekście, tj. ze s. 168 na s. 169; tabele umieszczone w p. 4.5 (tab.: 31, 33, 38, 40, 43, 45, 47, 50) oraz tabele: 54 (s. 216-217), 63 (s.237). W pracy występują pewne powtórzenia, np. na s. 13 w tabeli 1 dwukrotnie jest podana ta sama definicja zarządzania wg R. W. Griffina oraz na s. 78 i 205 Autorka podaje własną definicję zrównoważonego rozwoju.

Reasumując stwierdzić należy, że Autorka dysertacji bardzo rzetelnie podeszła do jej przygotowania w wymiarze merytorycznym, natomiast w wymiarze edytorskim – niestety niezbyt starannie. W przeprowadzonych badaniach Doktorantka umiejętnie wykorzystwała dostępną literaturę przedmiotu, a także posłużyła się adekwatnymi metodami prowadzenia badań. Tym samym wykazała się wymaganymi umiejętnościami badawczymi oraz warsztatowymi.

Kwestie oraz pytania dyskusyjne

W toku prowadzenie analizy treści recenzowanej dysertacji nasunęło się kilka uwag i pytań o charakterze polemicznym:

1. Proszę o ustosunkowanie się do idei Maxa Webera w kontekście zrównoważonego rozwoju.
2. Proszę wyjaśnić, jaka jest różnica pomiędzy autorską a klasyczną definicją zrównoważonego rozwoju?
3. Proszę o wyjaśnienie, czy w p. 4.1. zastosowano metodologię czy metodykę prowadzonych badań empirycznych?

7. Wnioski końcowe

Praca doktorska jest z jednej strony potwierdzeniem dostrzegania przez jej Autora eksplicytnego problemu badawczego, zidentyfikowania luki badawczej oraz umiejętności jego rozwiązania z użyciem odpowiednich metod badawczych. Mgr Justyna Imiołczyk niewątpliwie posiada takie umiejętności. Analiza poszczególnych problemów badawczych została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Prezentowane analizy są rzetelne. Doktorantka, w swojej dysertacji, zaproponowała autorską koncepcję modelu zarządzania gminami miejskimi województwa małopolskiego w aspekcie zrównoważonego rozwoju. Podczas jej tworzenia przeprowadziła wiarygodne i poprawne badania literatury przedmiotu oraz badania empiryczne. Co więcej, przeprowadzone badania empiryczne są atutem rozprawy. Zastosowano w nich zaawansowane metody gromadzenia, analizy i interpretacji zgromadzonego materiału empirycznego. To pozwala na pozytywną ocenę wiedzy o metodach prowadzenia badań naukowych. Mocną stroną jest także analiza statystyczna zgromadzonego materiału empirycznego.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, że recenzowana rozprawa doktorska mgr. Justyny Imiołczyk spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w myśl Ustawy z dn. 14 marca 2003 r.

Zatem wnioskuję o przyjęcie recenzowanej rozprawy przez Radę Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Wrocław, dn. 15.11.2021

Kierownik
Katedry Organizacji i Zarządzania
dr hab. inż. Małgorzata Rytkowska, prof. uczelni
(3)

